

References

1. Kaidalova L., Shokina N., Vakhrusheva T. Pedagogical training master class: Textbook. Kharkov, Type of NUPh, 2009. 140 p.
2. New Ukrainian School. Conceptual ambush of reform of middle schools. <http://zakinppo.org.ua/images/2017/docs/10/konczepczyia.pdf>
3. Teachers training/ I.Zyzyun, L.Kratimusenko, I.Krivonos; For ed. I.Zyazyun. 2nd view. Kiev, High School, 2004. 422 p.
4. Scherban P. Prikladna pedagogika. Kiev, High School, 2002. 215 p.
5. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>

Одержано статтю: 1.08.2018

Прийнято до друку: 15.08.2018

УДК 378.14

DOI:10.15330/esu.13. 82-88

Оксана Рогульська,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Хмельницький національний університет
(м. Хмельницький, Україна)

Oxana Rogulska,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
Associate Professor,
Khmelnitsky National University
(Khmelnitsky, Ukraine)
oxana.rogulska@gmail.com

АКТУАЛЬНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

ACTUAL METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS TRAINING

В статті обґрунтовано сучасні методологічні підходи до підготовки майбутніх учителів іноземної мови, а саме: системний, компетентісний, аксіологічний, культурологічний, діяльнісний, комунікативний, центрований на студенті, міждисциплінарний. Оскільки завдання закладів вищої освіти полягають у створенні та впровадженні нових підходів до навчання, застосування яких сприятиме якості підготовки майбутніх учителів іноземної мови до професійної діяльності в умовах Нової української школи, в статті йдеться про необхідність перенесення уваги з процесу навчання на його результат, а відтак про доцільність запровадження актуальних сьогодні методологічних підходів до підготовки майбутніх учителів.

Ключові слова: методологічні підходи, підготовка майбутніх учителів іноземної мови, заклади вищої освіти.

Modern methodological approaches to future foreign language teachers training are presented and grounded in the article. They are as follows: systemic, competent, axiological, cultural, activity, communicative, student centered and interdisciplinary. It is stressed that the task of higher education institutions is to create and implement new approaches to teaching and learning, the use of which will contribute to the quality of the future foreign language teachers training for their professional activities under the conditions of the New Ukrainian School. The need to shift attention from the learning process to its outcome, and thus the expediency of introducing modern methodological approaches to the future teachers training are underlined in the article. The article deals with the concept of “learning approach”, which is interpreted as a mechanism for the realization of the learning aim by means of a particular method, and the “learning method”, which is understood as a way of carrying out the teacher and students interaction, the meaningful realization of the learning process with a view to attaining definite

educational goals. At the same time, it is noted that there is no clear distinction between method and approach, since they are interdependent and complementary: combinatorial use of several approaches may lead to the emergence of a new method and vice versa – a comprehensive theoretical study of a particular method can serve as the reason for the development of new learning approaches to.

Key words: methodological approaches, future foreign language teachers training, higher education institutions.

Постановка проблеми. Динамічні зміни життя, постійне оновлення інформації зумовлюють потребу у членах суспільства, які здатні швидко адаптуватися, навчатися та розвиватися протягом життя. Очевидно, що система знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей майбутніх учителів іноземної мови має бути сформована з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури і мистецтва. Завдання закладів вищої освіти полягають у створенні та впровадженні нових підходів до навчання, вдале застосування яких сприятиме підвищенню якості підготовки майбутніх учителів іноземної мови, та забезпечить їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Аналіз останніх публікацій. Методологічні підходи до підготовки фахівців були предметом наукових досліджень провідних учених, а саме: системний підхід до навчання розглядали вітчизняні та зарубіжні науковці (О. Вишневський, Л. Новікова, В. Караковський, Н. Селіванова, П. Степанов, Б. Ступарик, Г. Сорока, В. Семиченко, М. Стельмахович); компетентнісний (Н. Бібік, С. Бондар, М. Гончарова-Горяньська, Л. Гузеєв, І. Гушлевська, О. Дахін, І. Єрмаков, О. Локшина, А. Маркова, О. Овчарук, Л. Парашенко, О. Пометун, О. Савченко, С. Трубачева, П. Хоменко, А. Хуторської, С. Шишов); аксіологічний (Н. Асташова, І. Бех, І. Зязюн, В. Сластьонін); культурологічний (В. Гура, А. Погодіна, І. Балхарова, Є. Фортунатова); діяльнісний (П. Гальперін, В. Давидов, Л. Петерсон, Н. Талізін, Л. Фрідман); комунікативний (І. Бім, І. Верещагіна, Н. Гальскова, Н. Гез, А. Миролюбов, Є. Пассов, В. Сафонова); особистісний або особистісно-центрований (С. Гончаренко, В. Данильчук, Н. Сергеев, В. Серіков); міждисциплінарний (С. Гончаренко, Л. Каменська, В. Кремень, В. Огнев'юк, С. Сисоєва, В. Стьопін, Л. Яковенко).

Невирішена раніше частина проблеми. Не зважаючи на значну кількість наукових праць, в яких обґрунтовуються методологічні підходи до підготовки фахівців, невирішеною залишається проблема застосування сучасних та актуальних методологічних підходів до підготовки майбутніх учителів іноземної мови.

Мета статті – обґрунтувати актуальні методологічні підходи до підготовки майбутніх учителів іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Перш за все необхідно звернути увагу на те, що у методичній науці поняття “підхід” та “метод” не є тотожними і мають певні відмінності у змістовому наповненні. “Підхід до навчання” тлумачиться як механізм реалізації мети навчання за допомогою певного методу. Під “методом навчання” розуміють спосіб, за допомогою якого здійснюється взаємодія викладача й студентів, відбувається цілеспрямована реалізація процесу навчання з метою досягнення освітніх і виховних цілей. Водночас між методом та підходом не існує чіткого розмежування, оскільки вони взаємозалежні та взаємодоповнюючі: комбінаторне використання кількох підходів може призвести до появи нового методу і навпаки – всебічне теоретичне вивчення певного методу може слугувати підставою для розроблення нових підходів до навчання [9].

Розглянемо актуальні підходи до підготовки майбутніх учителів іноземної мови. У сучасних наукових дослідженнях широко застосовується *системний підхід* як спосіб вивчення, аналізу й узагальнення педагогічних фактів і явищ у діалектичному процесі пізнання. Системний підхід дає викладачеві змогу викладати свій предмет в нерозривному зв'язку з іншими фаховими дисциплінами, чітко визначати пріоритетні напрями викладання, структурувати навчальні завдання. Щодо вирішення проблем організації процесу навчання системний підхід дає можливість проаналізувати велику кількість чинників, які враховувалися у розробленні системи курсу та створення навчальної програми. Послідовність проведення системного аналізу щодо організації навчання така: формулювання кінцевої мети навчання, визначення вихідного рівня знань студентів; відбір змісту навчального матеріалу; розроблення конкретної технології організації навчального процесу; здійснення навчання; проведення контрольних заходів, аналіз та оцінювання результатів [4].

Відтак, системний підхід дозволяє визначити перспективи навчання, його основні взаємодіючі компоненти з урахуванням провідних тенденцій суспільного розвитку; реальні потреби і можливості суб'єктів навчання, координацію і субординацію таких великих систем як освіта, наука і техніка; формування нової людини як громадянина, особистості творчого учителя і громадського діяча. Системний підхід дозволяє відобразити не лише кількісне, а й якісне зростання освіти в цілому, оскільки дає можливість прогнозувати освітні процеси з урахуванням вимог суспільства до освіти, якісних зрушень у науці, у змісті освіти на всіх її рівнях [11].

Європейський досвід показує, що найбільш ефективним у підготовці майбутніх учителів іноземної мови є *компетентісний підхід*, спрямований на розвиток практичних умінь, формування навичок і набуття досвіду користування повним набором теоретичних знань на практиці. У контексті компетентісного підходу ключового значення набуває не інформованість студента, а вміння вирішувати проблеми, які виникають у життєвих ситуаціях, що дозволяє змістити акценти з процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок у площину формування й розвитку в студентів здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання і досвід у різних ситуаціях [7]. Компетентісний підхід вимагає від викладача зміни орієнтирів у своїй навчально-виховній діяльності з інформаційної в організаційно-управлінську площину. У першому випадку викладач – це “ретранслятор знань”, а в другому – організатор освітнього процесу. Враховуючи вищезазначене, перехід на компетентісно орієнтовану підготовку зумовлений модернізацією змісту професійної освіти, що передбачає його відбір і структурування з одночасним визначенням результативної складової освітнього процесу – набуття студентами компетентностей. У Законі України “Про вищу освіту” зазначено, що компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особистості успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. У нашому дослідженні компетентність розглядаємо як результат особистісної підготовки студента, що дозволяє найбільш ефективно і адекватно здійснювати професійну діяльність і забезпечує його розвиток. Це здатність успішно задовольняти індивідуальні й соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання. Кожна компетентність побудована на поєднанні знань, навичок і умінь, а також ставлень, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, тобто усього того, що можна мобілізувати для активної дії [10]. Упровадження компетентісного підходу, дозволить вирішити

типову проблему для закладів вищої освіти, коли студенти володіють теоретичними знаннями, проте зазнають значних труднощів у діяльності, що вимагає використання їхніх знань для вирішення конкретного завдання чи проблемної ситуації.

Зважаючи на характер професійної діяльності майбутніх учителів іноземної мови, що передбачає домінування міжособистісних інтеракцій з представниками інших культур, аксіологізація процесу викладання має вагоме значення у підготовці сучасного фахівця. Однією із найголовніших цінностей у процесі навчання, вважаємо, цінність іншої людини, а культивування такої цінності у студентів є першочерговим завданням викладача. Це передбачає розвиток у студентів “прагнення співпереживати, бажання зрозуміти, всіляко сприяти досягненню людиною морально значущих завдань у повсякденній діяльності”. Отже, впровадження *аксіологічного підходу* до підготовки майбутніх учителів іноземних мов, на нашу думку, є правомірним [3]. Основою аксіологічного підходу до підготовки майбутніх учителів іноземної мови є гуманізм, який передбачає визнання особистості найвищою цінністю, виявлення доброти, чуйності милосердя, розуміння; ставлення до праці як до способу самореалізації людини; збереження здоров'я для успішної соціальної активності й оптимальної працездатності.

Тільки у культурному середовищі можуть формуватися фахівці, здатні вільно та широко мислити, створювати інтелектуальні цінності, яких завжди потребує суспільство і вища школа зокрема. У сучасній педагогічній науці підкреслюється важливість застосування *культурологічного підходу* до підготовки майбутніх фахівців, справедливо вказується на те, що професійний розвиток особистості залежить і від ступеня сформованості в неї культури. І. Зязюн наголошує на тому, що, відповідно до культурологічного підходу, доцільно спрямовувати зміст сучасної професійної підготовки на активне й творче оволодіння особистістю базовими культурними цінностями, народними традиціями, культурними формами взаємодії, співробітництва, способами і методами мистецької діяльності, що ґрунтується на колективному й особистісному культурному досвіді, стилі діяльності тощо [12]. Із позиції культурологічного підходу, як указує С. Сисоєва, освіта є соціокультурною системою, яка забезпечує культурне наслідування (трансляцію культурних норм, цінностей, ідей), розвиток людської індивідуальності, підготовку людини до успішного існування в соціумі, власній культурі, полікультурному середовищі. Культурологічна парадигма набуває неабиякого значення для виховання в підростаючого покоління толерантної поведінки в полікультурному та міжкультурному середовищі, поваги до інших. Саме культурологічна складова професійної освіти може відіграти вирішальну роль у взаємодії європейських держав зі створення єдиного освітнього простору, оскільки життєздатність і ефективність кожної цивілізації значною мірою визначається її культурою [12].

Поширеним у підготовці майбутніх фахівців є *діяльнісний підхід*, основна ідея якого пов'язана не з безпосередньою діяльністю, а з діяльністю як засобом становлення та розвитку особистості. У процесі діяльності формується людина, яка здатна бути активною, робити вибір, оцінювати, програмувати й конструювати такі види діяльності, які відповідають її сутності, здібностям, задовольняють її потреби в саморозвитку та самореалізації. Через діяльність відбувається рух до усвідомленої мети. Діяльнісний підхід до підготовки майбутніх учителів іноземної мови реалізує ключову ідею сучасної педагогіки про суб'єкт-суб'єктні відносини всередині педагогічної системи. Тому важливим контекстом реалізації такого підходу виступає

спілкування. Через діяльність і спілкування навчальний процес проходить у формі особливої співдружності – того, хто навчає, і того, хто навчається [6].

Організації ефективної мовленнєвої діяльності сприяє *комунікативний підхід* до навчання, що передбачає необхідність побудови навчального процесу як моделі спілкування. Основою впровадження комунікативного підходу є застосування макростратегій, які визначають основні аспекти зазначеного підходу.

Макростратегія 1. Створення сприятливих умов для навчання. Стратегія базується на загальновідомій теорії про те, що навчити мові не можливо, можливо лише створити умови, за яких буде відбуватися навчальний процес. Забезпечення цих умов не обмежується навчальними програмами чи підручниками, адже процес навчання є двостороннім. Сприятливі для навчання умови створюються як викладачем, так і студентом.

Макростратегія 2. Використання мовних ситуацій створених студентами. Друга стратегія тісно пов'язана з першою. Відповідно до цієї стратегії, викладач і студент є співучасниками аудиторного обговорення. Викладач, володіючи більшою, порівняно зі студентом, компетентністю й авторитетом, все ж залишається учасником спілкування, що позбавляє його права ігнорувати ініціативу студента.

Макростратегія 3. Налагодження взаємодії між учасниками. Третя макростратегія передбачає усвідомлену взаємодію студент-студент і студент-викладач у процесі комунікації. Ця макростратегія передбачає свободу студента щодо ініціювання взаємодії, тобто студент повинен не лише реагувати на слова викладача, а й свідомо ініціювати й підтримувати розмову.

Макростратегія 4. Активізація евристичних здібностей студента. Четверта стратегія полягає у тому, що, володіючи певними евристичними здібностями, студент, зробивши низку порівнянь та узагальнень, може переносити шаблонні конструкції в інші мовленнєві ситуації.

Макростратегія 5. Вивчення лінгвістичного стимулу. П'ята стратегія базується на психолінгвістичних здібностях щодо мовного сприйняття та створення звуків мови, які включають швидку інтеграцію синтаксичного, семантичного та мовленнєвого феномену [2].

Сьогодні у світовій науці та практиці існують достатньо стійкі традиції здійснення *центрованого на студенті підходу* до навчання, що полягає у максимальній передачі ініціативи навчання самому студенту. Цей підхід заснований на гуманістичних переконаннях з урахуванням концепції цілісної особистості, особистій ініціативі студента, а також на індивідуально-орієнтованих навчальних програмах та самоорганізованому навчанні з використанням численних альтернативних джерел інформації та завдань творчого характеру. На думку Н. Авшенюк, саме центрований на студенті підхід має на меті розкриття особистісного потенціалу кожного студента і робить вчителя відповідальним за створення необхідних для цього умов, а студент, зі свого боку, відповідає за засвоєння знань, передбачених програмою. При цьому, основним напрямом взаємодії викладача і студента є розвиток особистості останнього, а знання, передбачені програмою, служать інструментом, за допомогою якого здійснюється розкриття особистісного потенціалу студента. Викладач і студент взаємодіють не тільки для того, щоб останній засвоїв певний об'єм навчального матеріалу, а перш за все для самореалізації особистих можливостей студента. Під час такої педагогічної взаємодії викладач з наставника перетворюється на "режисера" і створює сприятливі умови для активного особистісного розвитку студента [1].

У підготовці майбутніх учителів іноземної мови актуальним є *міждисциплінарний підхід*, оскільки лише міждисциплінарність навчання уможлиблює формування в студентів цілісної картини світу. Професор А. Колот вважає, що міждисциплінарний підхід може реалізовуватися за двома основними форматами, сценаріями або підходами. За першого, найбільш поширеного, міждисциплінарність, образно кажучи, наводить “мости” між різними науками (дисциплінами), неформально об’єднує їх, не порушуючи їхньої самостійності, унікальності, своєрідності. За другого формату міждисциплінарність постає як реальний інструмент об’єднання наук (дисциплін), появи інтегрованих продуктів, проєктів, міждисциплінарних об’єктів дослідження, подальше опанування яких є принципово важливим і для науки, і для освіти. Міждисциплінарний підхід має значну кількість переваг серед яких: мотивація студентів до вивчення певної дисципліни, ґрунтовного осмислення та порівняння, застосування отриманих знань на практиці; можливість по-новому викласти вже відомий матеріал; розширення кругозору, підвищення самостійності та творчості студентів; інтеграція набутих знань, навичок та вмінь у єдине ціле та сприйняття засвоєного протягом усього навчання матеріалу як нерозривної єдності; можливість реалізувати головні дидактичні принципи навчання.

Висновок. Отже, застосування сучасних методологічних підходів до підготовки майбутніх учителів іноземної мови, створення сприятливих умов для творчої навчальної діяльності та самореалізації їхньої особистості у навчально-виховному процесі є найважливішою складовою професійної діяльності викладача.

Література

1. Авшенюк Н.М. Центрований на студенті підхід до навчання іноземним мовам: англійський досвід [Електронний ресурс] / Н. М. Авшенюк. – Режим доступу : <http://bibl.kma.mk.ua>
2. Бондар Н. Д. Особливості комунікативного підходу у навчанні іноземній мові [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/bondar-nd-osoblivosti-komunikativnogo-pidhodu-u-navchanni-inozemniy-movi/>
3. Варенко Т. К. Аксиологічний підхід у процесі навчання іноземних мов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.researchgate.net/publication/310384727_Aksiologichniy_pidhid_u_procesi_navcanna_inozemnih_mov
4. Власенко О. М. Практичне застосування системного підходу в моделюванні науково-дослідної роботи студентів // Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 268–278.
5. Вяхк І. А., Медведєва І. А. Комунікативний підхід в навчанні іноземної мови в немовному вузі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/txt/06msovny.pdf>
6. Кизенко В., Трубачова Д. Реалізація діяльнісного підходу в навчанні студентів-філологів з різним рівнем комунікативних здібностей [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/rsh_2014_11_10.pdf
7. Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх учителів технологій : колективна моногр. / авт. кол.: А. М. Гедзик, О. М. Кoberник, С. І. Ткачук, С. М. Ящук [та ін.]. – Умань : Видавць “Сочінський М. М.”, 2017. – 280 с.
8. Костікова І. І. Сучасні методологічні підходи до професійної підготовки вчителя засобами інформаційно-комунікаційних технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-08/08kiiiict.pdf>
9. Лучкевич В. Комунікативний підхід до навчання іноземної мови: історико-педагогічний дискурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2014/10_2/36.pdf
10. Рогульська О. О., Тарасова О. В. Реалізація компетентнісного підходу у підготовці компетентних фахівців нової генерації [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/6039/>

[1/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%85%D1%96%D0%B4.docx](http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/6039/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%85%D1%96%D0%B4.docx)

11. Шабанова Ю. О. Системний підхід у вищій школі: підруч. для студ. магістратури за спец. “Педагогіка вищої школи” / Ю.А. Шабанова– Д. : Национальный горный университет. – Д. : НГУ, 2014. – 120 с.
12. Яблоков С. В. Формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови засобами інноваційних технологій : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти / Сергій Володимирович Яблоков. – Вінниця, 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.vspu.edu.ua/science/dis/des_5_3.pdf

References

1. Avsheniuk N.M. Tsentrovanyi na studenti pidkhdid do navchannia inozemnym movam: anhliiskiy dosvid [Elektronnyi resurs] / N. M. Avsheniuk. – Rezhym dostupu : <http://bibl.kma.mk.ua>
2. Bondar N. D. Osoblyvosti komunikatyvnoho pidkhdodu u navchanni inozemniy movi [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://intkonf.org/bondar-nd-osoblyvosti-komunikativnogo-pidkhdodu-u-navchanni-inozemniy-movi/>
3. Varenko T. K. Aksiologichnyi pidkhdid u protsesi navchannia inozemnykh mov [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://www.researchgate.net/publication/310384727_Aksiologichniy_pidkhdid_u_procesi_navcanna_inozemnih_mov
4. Vlasenko O. M. Praktychne zastosuvannya systemnoho pidkhdodu v modeliuvanni naukovo-doslidnoi roboty studentiv // Profesiina pedahohichna osvita: systemni doslidzhennia : monohrafiia / za red. O. A. Dubaseniuk. – Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2015. – S. 268–278.
5. Viakhk I. A., Medvedieva I. A. Komunikatyvnyi pidkhdid v navchanni inozemnoi movy v nemovnomu vuzi [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/txt/06msovnv.pdf>
6. Kyzenko V., Trubachova D. Realizatsiia diialnisnoho pidkhdodu v navchanni studentiv-filolohiv z riznym rivnem komunikatyvnykh zdibnosti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/rsh_2014_11_10.pdf
7. Kompetentnisnyi pidkhdid u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv tekhnolohii : kolektyvna monohr. / avt. kol.: A. M. Hedzyk, O. M. Kobernyk, S. I. Tkachuk, S. M. Yashchuk [ta in.]. – Uman : Vydavets “Sochinskyi M. M.”, 2017. – 280 s.
8. Kostikova I. I. Suchasni metodolohichni pidkhdody do profesiinoy pidhotovky vchytelia zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-08/08kiiiict.pdf>
9. Luchkevych V. Komunikatyvnyi pidkhdid do navchannia inozemnoi movy: istoryko-pedahohichnyi dyskurs [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2014/10_2/36.pdf
10. Rohulska O. O., Tarasova O. V. Realizatsiia kompetentnisnoho pidkhdodu u pidhotovtsi kompetentnykh fakhivtsiv novoi heneratsii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/6039/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%85%D1%96%D0%B4.docx>
11. Shabanova Yu. O. Systemnyi pidkhdid u vyshchyi shkoli: pidruch. dla stud. mahistratury za spets. “Pedahohika vyshchoi shkoly” / Yu.A. Shabanova– D. : Natsyonalnyi hornyi unyversytet. – D. : NHU, 2014. – 120 s.
12. Iablokov S. V. Formuvannya zahalnokulturnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii : dys. kand. ped. nauk : 13.00.04 – teoriia ta metodyka profesiinoy osvity / Serhii Volodymyrovych Yablokov. – Vinnytsia, 2017 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://www.vspu.edu.ua/science/dis/des_5_3.pdf

Одержано статтю: 5.07.2018

Прийнято до друку: 19.07.2018